

8 - 10 червня 1995 р. в німецькому місті Геттінгені 85-й раз було проведено День бібліотекаря цієї країни. Організатори - асоціації бібліотекарів і спеціалістів наукових бібліотек, товариства бібліотекарів публічних бібліотек та бібліотечних асистентів.

Прибуло три тис. гостей: бібліотечні та інформаційні працівники, викладачі учбових закладів (порівняємо: в 1928 р. взяло участь 250 осіб), представники бібліотечних асоціацій Австрії, Великобританії, Данії, Люксембургу, Нідерландів, Польщі, Словачії, Чехії, України.

На конференції «Робота бібліотек в умовах застосування електронних медіа та нових організаційних форм» всебічно розглядалися сьогоденні напрями розвитку бібліотечної справи в Німеччині. Йшлося, в основному, про сучасні бібліотечно-інформаційні технології: автоматизацію бібліотечно-бібліографічних процесів, он-лайн системи та мережі, CD-ROM-технології, корпоративні системи, які впроваджуються в бібліотеках цієї країни, та ін. Системи он-лайн доступу до бібліотечних ресурсів зорієнтовані переважно на мережу INTERNET. Тому детально обговорювалися можливості та використання її в бібліотеках. Підкреслювалося значення розробки та застосування міжнародних стандартів, важливість розвитку інфраструктури та систем зв'язку, подальшого вдосконалення комп'ютерної техніки, необхідність для бібліотечних та інформаційних працівників знання іноземних мов, особливо англійської.

Великої вагомості набуває кооперація в розробці та використанні інформаційних ресурсів у галузях, що швидко розвиваються, - хімії, фізиці, електроніці тощо. Вдосконалення схем класифікації потребує вироблення єдиного підходу до створення та впровадження баз даних, методів оцінки їх ефективності. Водночас, зазначали промовці, новітні інформаційні технології - це лише засоби поліпшення бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Зрозуміло, що нововведення змінюють бібліотечну діяльність, впливають на розвиток бібліотечної професії. Так, бібліотечний працівник тепер часто спілкується з читачами - споживачами інформації на відстані, послуговуючися сучасними засобами зв'язку.

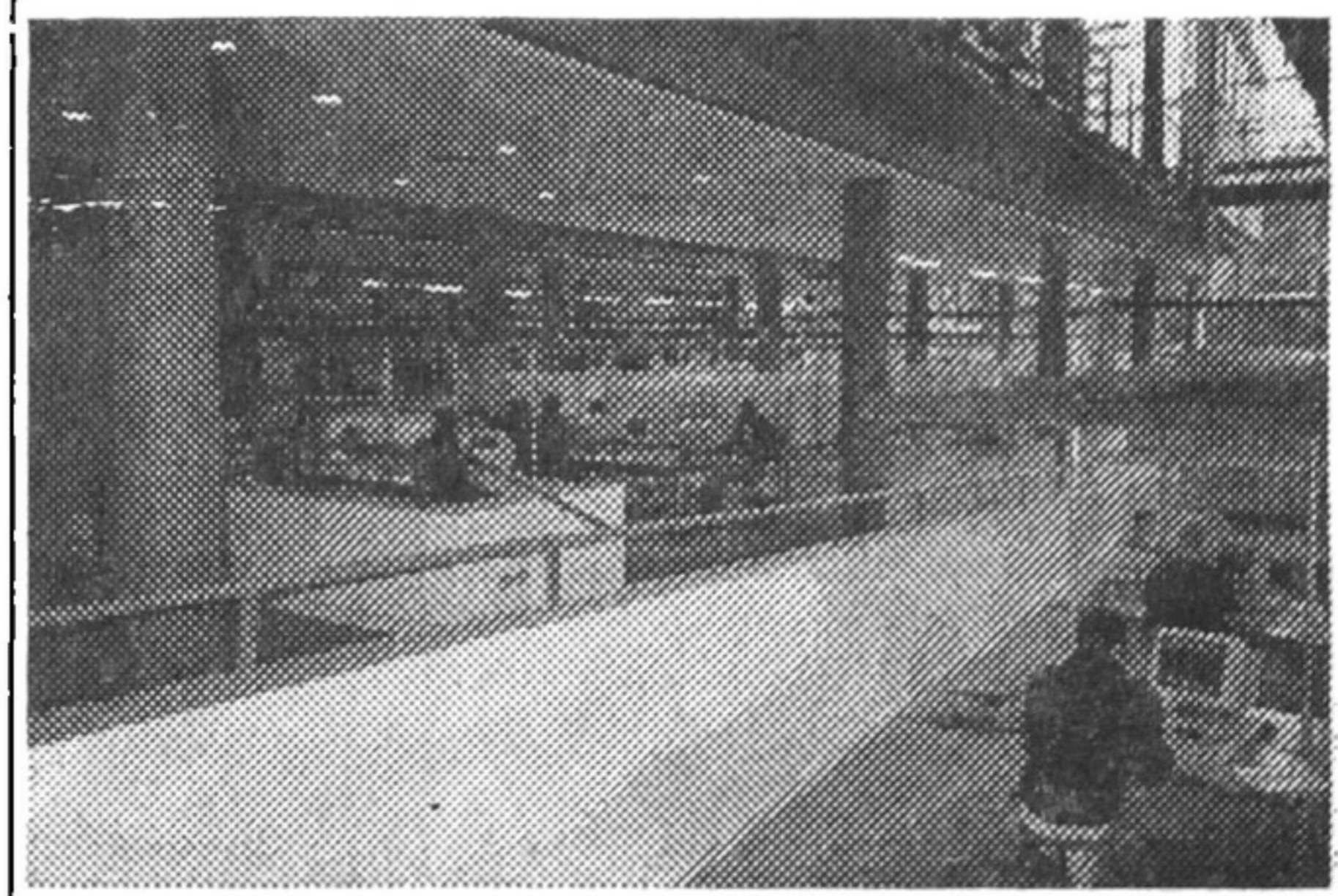
В полі зору учасників форуму були й соціальні аспекти використання інформації: можливості забезпечення вільного доступу до неї та скорочення державного фінансування бібліотек, проблеми цензури, дотримання закону авторського права (copyright law) в умовах нових інформаційних технологій тощо. В Німеччині розроблено спеціальну програму, що за-

безпечуватиме вільний доступ до інформації всіх громадян, у тому числі й безробітних.

Учасників конференції цікавили питання: інформація як товар, маркетинг у бібліотеках, розвиток бібліотечних мереж і окремих видів бібліотек, особливості роботи з документами на нетрадиційних носіях та ін.

Поява нових технологій стимулює розвиток бібліотечно-інформаційної освіти, чому в Німеччині приділяють пильну увагу. В роботі круглого столу з цих проблем взяли участь викладачі та студенти бібліотечних шкіл, бібліотекарі-практики, інформаційні спеціалісти. Обговорювалися питання організації безперервної бібліотечно-інформаційної освіти, структура та зміст якої мають забезпечити відповідну підготовку спеціалістів цього профілю.

Представники бібліотечних асоціацій Європи на своєму круглому столі обмінялися думками з професійних

Земельна та університетська бібліотека
Нижньої Саксонії в м. Геттінгені

проблем. З інтересом були вислухані розповіді про сучасний стан бібліотечної справи в Україні (доповідач В.Пашкова), у Словачії, Чехії. Були накреслені шляхи подальших контактів між бібліотечними асоціаціями Європи.

Свої досягнення на виставці нових інформаційних продуктів, програмного забезпечення, видавничої продукції, бібліотечного обладнання продемонстрували провідні книгозбірні та фірми Німеччини й світу.

Для учасників форуму було організовано екскурсії по бібліотеках міста. Особливий інтерес викликала діяльність земельної та університетської бібліотеки Нижньої Саксонії в м. Геттінген, відомої своєю цікавою історією та досвідом впровадження новітніх технологій, співробітництвом з іншими книгозбірнями та інформаційними центрами, зокрема, з науковою бібліотекою Національного університету ім. Тараса Шевченка.

З ФОНДІВ ЦНБ (До Шевченківських днів)

З циклу «Шевченко і періодична преса»

У фонді 256, №1 інституту рукопису ЦНБ ім. В.І. Вернадського нами було виявлено рукопис, на якому рукою автора М.Бикова (Николая Быкова - рос. мовою) було подано назву: «Тарасова слава» і поряд криптонім «В []. 1909 р.» Жодних даних про нього не подають ні «Українська Радянська Енциклопедія», ні «Енциклопедія Українознавства». В «Словнику українських псевдонімів» (К., 1969) О.Дея читаємо: Биков Мик. Вас. Псевд. 1) М.В. 2) Вол. М. Невеликий матеріал присвячено Бикову (1857 - 1917) і в «Українській літературній енциклопедії». Громадський діяч, критик, журналіст, родом з Катеринославщини. Його перу належить низка новел, літературознавчих статей, роман «На островах Гонолулу». За політичні погляди Миколи Васильовича було закрито властями газету «Днепровская молва» (1898 - 1901), яку він редагував. Недавно протрималась і видавана ним з 24.2. 1906 р. «Добра порада» (обидві виходили в Катеринославі). Редакція повідомляла, що стає часописом усього українського народу, хоче, щоб «Добра порада» зробилась осередком думок усіх тих, хто чесно і широко бажає стати на поміч робочому народові... Зрозуміло, ці слова відбивали і громадянську позицію, і політичні переконання самого М.Бикова. Це число журналу було конфісковано.

Биков - дослідник творчості українського поета й етнографа Івана Манжури (якого він матеріально підтримував), теми «Народна дума в творчості Шевченка». Тому логічним

є його звернення до аспекту «Шевченко й українська література», порушеного в «Тарасовій славі», статті, що українською мовою була надрукована тільки через два роки після її написання в катеринославському часописі «Дніпрові хвилі». Журнал цей зараз вважається раритетним, оскільки виходив невеликим накладом і окремі його примірники зберігаються лише в деяких бібліотеках (неповний комплект є в ЦНБ).

Відомостей про нього в довідковій літературі обмаль. Коротку інформацію подає «Українська літературна енциклопедія». У «Бібліологічних вістях» (вересень, 1926, книга друга) Д.Лисиченко підкреслює, що нове видання було зустрінуте в Києві непривітно, оскільки «Рада» боялася, що це зле відіб'ється на її матеріальному становищі і відлучить частину передплатників.

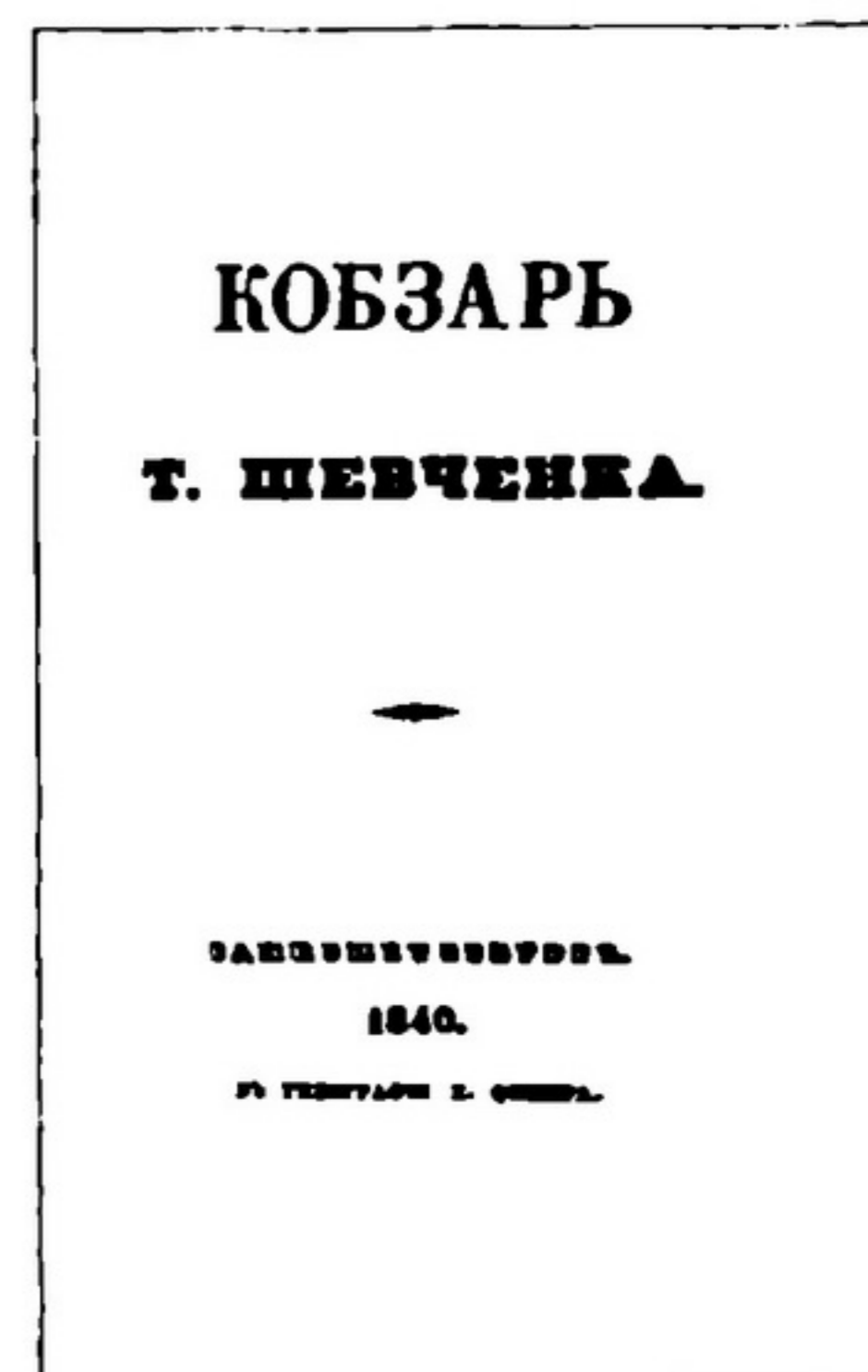
Створений за ініціативою Миколи Богуславського, журнал «Дніпрові хвилі» був хоча й ілюстрований, але зовсім скромний тижневик, невеликий за обсягом. У 1910 - 1913 рр. редактором часопису був Дм.Дорошенко (пізніше визначний історик), згодом журналом керував відомий вчений В.Біднов (разом з дружиною), серед співробітників - знаменитий Д.Яворницький, з яким М.Биков зайшов у добрі стосунки. Тут друкувалися К.Гай-Шкода, О.Гладченко, В.Дан-ов, К.Дьяконов, А.Жигайло, А.Жученко, А.Кашенко, К.Корж, І.Нечуй-Левицький, П.Очеретяний, П.Перекидько, В.Степовий та ін.

«Під досвідченою рукою Д.Дорошенка, - зазначає А.Животко в «Історії української преси» (Мюн-

хен, 1989), - стали «Дніпрові хвилі» одним з поважних органів подібного роду, на сторінках якого, крім статей інформаційного характеру, з'являлися твори визначніших письменників і цінні праці на історичні теми»*.

Оту цьому поважному органі преси і вдалося Бикову надрукувати свій невеликий матеріал про Тараса Шевченка, цікавий тим, що в ньому творчість Кобзаря, її значення для України, майбутніх поколінь оцінюється з позицій очевидця початку ХХ ст. Сподіваємося, що цей передрук становитиме інтерес і для наших читачів.

Наталія Солонська

Перше видання
«Кобзаря» Т.Шевченка

* «Дніпрові хвилі», які користувалися попитом поза межами Катеринослава, функціонували три роки і припинили існування через брак коштів.